

Štampa vsak četrtek in
velja s poštno vredn
v Mariboru s poštno vredn
na dom za celo leto 32 din.,
pol leta 16 din., četrlet
8 din. Izven Jugoslavije
56 din. Naročnina se pošlje
na upravnštvo „Sloven
štaka Gospodarja“ v Ma
riboru, Koroška cesta 3.
Lini se dopolnjuje do od
povedi. Naročnina se pla
čuje v naprej.
Telefon Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Rokop
isli se ne vračajo. Uprav
ništvo sprejema naročnine,
inserate in reklamacije.

Cene inseratov po dogo
voru. Za večkratno oglaš
primeren popust. Nezapre
reklamacije so poštno
proste.

Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.645.
Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

85 številka.

MARIBOR, dne 28. avgusta 1924.

58. letnik.

Glavna sredstva Pašič-Pribičević- eve politike.

Čimbolj zmaguje misel sporazuma med Srbi, Hrvat
ti in Slovenci in čimbolj se na podlagi te misli in po
štenosti krepi položaj nove vlade, tembolj divjajo prista
ši Pašiča in Pribičevića ter poskušajo na vse mogoče
načine razvneti najhujšo mržnjo med Srbi, Hrvati in
Slovinci in izzvati dan na dan raznovrstne izgrede. To
delajo radi tega, ker je Pašič-Pribičevići politiki po
trebna mržnja med Srbi na eni in Hrvati ter Slovenci
na drugi strani ali pa, če bi se dalo, med vsemi tremi
kar povprek. Izzivanje in vznemirjanje vodi Pribiče
vič preračunano, ker prav dobro ve, da je konec njegove
politike, kakor hitro pride med Srbi, Hrvati in Slovinci
do takega sporazuma, da se po pravici in poštenju
uredijo med njimi dobri odnošaji. Ko se odnošaji en
krat uredijo, potem zapade Pašič-Pribičevićeva poli
tika sama od sebe med staro šaro.

Ko sta Pašič in Pribičević vladala z manjšino in
brez parlamenta, je Pribičević pripravil sokolski zlet
v Zagrebu, za katero priložilo je bilo vse pripravljeno,
da bi se izzvali najhujši izgredi in pravi pokolji v
glavnem mestu Hrvatske, ki je politiki Pašič-Pribiče
viča najodločnejše nasprotna. Ti izgredi, ki bi sami od
sebe nastali ali bi se pa od Pribičevićevih izletnikov
brez povoda začeli, bi dajali povod in opravičilo za ne
prikrito diktaturo. Med tem je pa nepričakovano padla
vlada in pod novim režimom se je sokolski zlet sicer
vršil, a vendar ne v istem obsegu in z istim učinkom,
kot je bil nameravan. O sokolskem zletu smo zadnjic
čisto nakratko poročali. To je bil zlet Pribičevićevih
pristašev, združil je Sokole, orjunce doli do od Pašiča
in Pribičevića proti Hrvatom in katolikom silno na
hujškanih in ob raznih priložnostih tudi podkupljenih
srbskih seljakov iz Like in Bosne. Zlet s takimi udele
ženci je gotovo najhujše izzivanje naroda, ki najodloč
nejše odklanja politiko Pašiča in Pribičevića.

Sokoli trdijo, da širijo jugoslovansko misel. To bi
končno že bil nekaj program, ki bi se pa mogel resno
vzeti in priznati le tedaj, če bi sokolaši vsepovsod in
enako širili svojo jugoslovansko. To jim še pa na mi
sel ne pride. Tu pri nas vpijejo razni sokolaši, ki so
postali narodnjaki še le po oktobru leta 1918, da niso
ne Slovenci, ne Hrvati in ne Srbi, ampak samo Jugos
lovani, da ne priznavajo ne Srbov, ne Hrvatov, ne
Slovincov, ampak samo Jugoslovane. To vpijejo tu pri
nas, v Srbiji pa še kaj takega nikdar niso zaklicali. Po
Beogradu in drugod po Srbiji čisto tiho širijo jugo
slovansko na ta način, da se klanjajo in pomagajo Ve

lesrbom, ki zopet nočejo priznati ne Hrvatov in ne Slo
vincov, ampak samo Srbe in Veliko Srbijo. Širjenje
jugoslovanstva od strani Sokolov se pa pri nas in po
Hrvatskem kaže na ta način, da nam Sokoli in orjunci
z nasiljem vsiljujejo Pribičevićevo politiko, trgajo in
onečastajo slovenske in hrvatske zastave ter še na dru
ge najnasilnejše načine teptajo vse, kar je slovensko in
hrvatsko. Sokolstvo je prišlo v službo Pribičevićeve
politike. To je jasno stvar in zlasti mi Slovenci vemo o tem
še mnogo povedati v pričo najnazadnjakega in proti
verskega sokolskega kulturno-bojnega programa.

Ob priliki zleta v Zagrebu bi imeli pa tudi ljudje,
ki ne poznajo dobro političnega ozadja tega društva,
priliko, spoznati pravo lice sokolstva. Cele čete izletni
kov so prišle v Zagreb s srbskimi zastavami in s klici
na Veliko Srbijo. To so bili v prvi vrsti ličanski Srbi,
ki so od Pribičevića že od nekdanjih nahujskani, organi
zirani in podkupljeni za pretepanje političnih nasprot
nikov. Med izletniki so bili nadalje Zagrebčanom do
bro znani orjunci, ki so že večkrat prelivali nedolžno
kri. Zagreb je sklenil čisto naravno in upravičeno, ta
ke goste obravnavati s hladnim preziranjem. Izgredi
pa seveda niso izostali. Izletniki so izzivali kolikor so
mogli, hrvatska mladina, ki ni odgovorna in nima do
volj pravega in treznega vodstva, kakor je to tudi dru
god, je na izzivanje odgovarjala in tako je prišlo na
raznih krajih do manjših spopadov. Treba je nadalje
tudi vedeti, da je med policijo še mnogo Pribičeviće
vcev, ki še niso mogli biti odstranjeni v kratki dobi
sedanje vlade in tako je razumljivo, da tudi od te strani
ni bilo dovoljne moči za vzdrževanje miru. Javlja se
mnogo očividcev, ki verodostojno opisujejo začetke iz
gredov takole: Izletniki-orjunci in ličanski »kordunaši«
so hodili po ulicah in vpili: Živijo Pašič! Živijo Pribi
čević! Doli Hrvatska! Doli Radič! — Tem klicem so od
govarjali hrvatski mladeniči: Doli Pribičević! Zivela
Hrvatska! itd. Takemu vzklikanju so sledili pretepi. —
Zalostno in značilno je pa to, da se je pri tem slišalo
iz sokolskih rediteljev in še mnogo drugih, ki so bili
odgovorni za vzdrževanje reda in mira: Naj se le pre
teptajo, da radi tega vlada pade in Pribičević zopet
pride!

Še mnogo drugih dokazov je za to, da so bili od
Pribičevićeve strani stavljeni računi in upi na izgrede.
Kakor hitro je bil zlet končan, so vsi radikalni in Pri
bičevići listi zagnali vik in krik, da sedanja vlada ni
sposobna vzdržati reda in varnosti in da njeni prista
ši izvajajo organizirano nasilje. Na zletu pa je bil tudi
eden od ministrov in sicer srbski demokrat Pošič, ki
je takoj po svojem prihodu v Beograd izjavil, da so se
od hrvatske strani pretepal samo neodgovorni mladiči,
na strani izletnikov pa najbolj Pribičevići Ličani. V

kolikor ne osvetljuje vseh izgredov ta ministrova izja
va, v toliko se pa vidi na tem, da so bili pri pretepih
ranjeni večinoma sami Hrvati in da je bil največji na
pad na hišo Hrvatskega Sokola in na skladišče gleda
lišča, kateremu so tudi razbite šipe od strani Pribiče
vičeve garde, ki je v svoji divjaški vnemi nepremišljeno
razbijala. Radikalni in policajdemokratski listi za
ganjajo velik krik tudi radi tega, ker so bili priče iz
gredov češki in poljski gostje, češ, v kako slabo luč pri
demo sedaj vsi Jugoslovani in posebej še vlada pri
slovanskih bratih. To kričanje pa seveda tudi ne do
seže svojega namena, ker imajo ravno ti kričači in
ljudje, ki so bili na zletu, na vesti najstrastnejše nas
ilje nad Slovenci in Hrvati in ker so se ravno ti ljud
je svoj čas na Bledu s prav živinsko-divjaškim nas
iljem postavili in proslavili ne samo proti Orlom, am
pak tudi proti gostom Čehom in Francozom.

Kar se ni dalo iz zagrebskega zleta skovati proti
vladi in njenim pristašem, to je pa poskusil dva dni
pozneje sam Pašič z na veliko razbojnanim shodom v
Beogradu. Za ta shod so Pašičevi najožji pristaši pri
vabili in podkupili celo četo pretepačev iz raznih krajev
Srbije. Kljub vsem pripravam je bil shod silno klavrn.
V Beogradu prihaja na shode na desetisoče ljudi, Pa
šič jih pa ni spravil skupaj niti dva tisoč. Pašič je v svo
jem govoru vse svoje nasprotnike označeval za »avstri
jance«, potem je govoril, koliko svobode so hoteli (on
in Pribičević) dati bratom Hrvatom in Slovincem, a da
so se ti od svobode »prevzeli« in so zato danes proti
Srbom in proti državi. Končno je napovedoval krvavi
obračun, je grozil ter se sklicaval na srbske junake
mučenike, kar seveda vsakemu razsodnemu človeku
silno drzno in ostudno zveni iz ust človeka, kateremu je
vojna in politika pripravila silno bogastvo in katerega
sin ni smodnika nikdar vohal, ampak si je tudi za sebe
kot vojni oproščene nakopičil na škodo srbskega na
roda veliko bogastvo. Po Pašičevem govoru so nahujs
skani zborovalci zmerjali Slovence in Hrvate, njih vo
ditelje in pa sedanjega vladnega predsednika Davido
viča, kar je tudi značilno, ker ves svet ve, da je Davido
vič nasprotno od Pašiča ostal v politiki siromak in po
štenjak in da je njegov sin-edinec storil smrt za svojo
domovino. Najeti razgrajali so nekaj časa razgrajali
tudi po mestu in več jih je bilo aretiranih, ker so se
grozeče izražali o kralju, ako ne poveri Pašiču vodstva
države.

Opisani dogodki v Zagrebu in Beogradu nam jas
no razkrivajo značaj in sredstva Pašič-Pribičevićeve
družbe. Ta družba počenja vse, da bi izzvala nemire ter
potom njih sebe zopet vrnila na površje, ta družba zlo
rablja kraljevo ime, da tepta še to ustavo in te zakone,
kar jih imamo, ta družba je besna in brezumna vsled

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

22

XII.

Trzan — »zli duh džungles«.

Zdelan in polomljen od borbe s Kršakom ter z ve
liko krvavo rano na glavi se drugo jutro odpravil
Trzan proti obrežju. Saborin kožuh je vzel seboj.

Pot je bila za ranjenega in potolčenega Trzana pre
cej dolga. Počasí je potoval, prenočil je v vejah in šele
pozno drugega dne je prišel do koč.

Par dni se ni genil z ležišča, razen če se je šel k
potoku umivat ali pa gozd si iskat sadežev in druge
hrane.

V desetih dneh je bil spet čisto zdrav, le vrh glave
se mu je vlekla strašna, polzaceljena brazgotina od le
vega očesa k desnemu, — spomin na rano, ki mu jo je
zadjala težka roka Kršakova.

Čas zdravljenja je hotel tudi sicer koristno izrabiti.
Lotil se je Saborinega kožuha in si začel krojiti obleko.
Pa koža se je tekom dni posušila in ker o strojarstvu
ničesar ni vedel, je moral na svojo veliko žalost opu
stiti vse lepe načrte s Saborinim kožuhom.

Uničene so bile njegove nade, da bo imel obleko
in da bo podoben ljudem. Zabrižen je gubal čelo.

Z »ivalskimi kožami ni bilo nič. Prehitro so se po
sušile in trde so postale kakor skorja.

Kje bi dobil obleko —?

Misli so mu uhajale k črncem.

Dolgo je ugibal, kako bi storil, nazadnje pa je skle
nil, da obišče vas in si vzame kar bo našel, prav kakor

si je vzel pred dnevi puščice. Za trdno je bil odločen,
da hoče na vsak način pokazati razloček med seboj in
med živalmi. In glavni razloček je bila po njegovem
mnenju obleka.

Svoj sklep je tudi koj izvedel.

Ranega jutra se je odpravil na pot v naselbino
črncev. Skrbno je zaklenil vrata koč in pozorno je pre
gledal okolico, ali ni morebiti blizu kateri njegovih
nekdanjih tovarišev, ki bi mu iz same hudobije še ško
do naredil, in je odpotoval.

Dolga je bila pot po džungli, cele dneve bi zano
rabil navaden človek, pa Trzan je samo enkrat pre
nočil v vejah in opoldne drugega dne je že sedel na
drevesu, ki je stegalo svoje gosto obraščene veje čez
vaški plot.

Vse je bilo kakor pred tedni, ko je prvič čepel v
drevesu.

Moški so lenarili v senci šatorov, ženske so delaie
na polju, gruče oboroženih črncev so stale tu pa tam na
robu džungle in stražile vas. Le pod njegovim dre
vesom topot ni nihče kihal strupa za puščice.

Zaman pa je tisti dan čakal, da bi se spet kaj zgo
dilo in zvalilo črnce iz vasi. Očitno pa si ni upal med
koče, vkljub vsej svoji pogumnosti-se je vendarle bal
puščic, ki so prinašale tako naglo smrt.

Zvečerilo se je. Ženske so se vračale s polja, straže
so prihajale domov. Vrata so se zaprla, veliki ognji so
zaplapolali na vasi.

Trzan je še nekoliko počakal, nato pa si je poiskal
udoben prostor med vejami in legel spat. Nevoljen je
bil, da je zaman čakal, in tudi glad ga je mučil.

Drugo jutro je vstal s solncem. Tudi vas se je zgo
daj vzdramila. Ženske so zagnetile in pripravljale za
jutrk, moški so se zbirali v gruče med šatori in sukali
orožje.

Trzan je sklenil, da si poišče sočno divjačino ter se
nato vrne v svojo opazovalnico.

Pa ni imel sreče.

Nobena žival mu ni prišla na pot in s kislimi ja
godami si je moral napolniti lačen želodec. Nepotrpe
ljiv bi bil, če bi bil poznal to slabost. Pa vaje je bil po
trpljenja in čakanja. Džungla ne pozna nepotrpežlivo
sti. Cele dneve je videl čakati Saboro na plen, cele ure
je mirno čepela v zasedi in se ni genila. Džungelski lovec
je vaje čakanja.

Malomarno je stopal proti vasi. Džungla tod ni bila
gosta. Črnci so jo zredčili, posekali so mnogo dreves za
drva in za druge potrebe. Celo precej shojena pot je
peljala proti naselbini.

Ko zavije krog gostega, visokega grmičja, se ma
homa znajde oko v oko z oboroženim črncem.

Za kratek trenutek sta se gledala, oba enako izne
nadena. Obraz, ki ga je delal črnc, je bil skoraj sme
šen. Čudenje, iznenadenje, groza, strah, vse se je zra
lilo na njem.

Trzanu je šinila roka po lok in tulj.

Pa še preden je mogel prijeti za orožje, se je črnc
obrnil in v silnih sunkih planil po poti. Kričal je kot
bi ga na meh drli. Najbrž je hotel posvariti tovariše, ki
so kje v bližini lovili.

Trzan je skočil v veje. Pot po drevju je hitrejša in
krajša.

V par minutah je zagledal pred seboj gručo črncev.
Štirje so bili in v gosjem redu so v obupnem strahu
drug za drugim bežali proti vasi.

Kmafu jih je prehitel. Nobeden ni opazil tibega
zasledovalca v visokih vejah, mirno si je izbral Trzan
pripravno drevo nad stezo, odvil z ramena svojo vrv in
si jo v rahlih kolobarjih naložil na levo roko.

izgube oblasti in tako je sedaj pripravljena za vsako nasilje in za vsako laž proti vsem, ki so ji oblast odvzeli — ki jim oblasti kot manjšini nad ogroženo večino naroda ne mislijo več dati.

Poročilo o fantovskih dnevih v Mariboru.

Petek in sobota.

Fantovski dnevi v Mariboru so potekali in končali ob veliko večji udeležbi, z večjo sijajnostjo, redom in v miru, nego se je pričakovalo.

Ze v petek so prihitali v Maribor od vseh strani dijaki in krščansko učiteljstvo. Dijaštvo in učiteljstvo je zborovalo v dvorani Zadrugne gospodarske banke in sicer dopoldne in popoldne. Vsa predavanja so bila prav dobro obiskana.

Ze v petek popoldne se je pripeljal v Maribor in počastil učiteljsko zborovanje prevz. ljubljanski vladika dr. Jeglič.

Pravi fantovski dan in sicer za kmetijske fante se je začel v soboto zjutraj s službo božjo. Od 9. do 12. ure predpoldne in od 2. do 5. ure popoldne so bila predavanja v mariborski največji dvorani pri Götzu. Dvorana je bila pri vseh predavanjih nabito polna in poslušalci so z vne- mo in napetostjo sledili vsem predavanjem. Popoldnansko zborovanje v soboto je počastil g. minister Vesenjaka, ki je opravičil dr. Korošca, kateremu vladni poslani niso dopustili, da bi se bil udeležil fantovskih dnevov. Gospod minister Vesenjaka je zbranim govoril ter bil on in celi Jugoslovanski klub burno in navdušeno pozdravljen.

Krog 6. ure v soboto zvečer se je zbrala fantovska mladina, Orli ter zastopniki oblastev na pokopališču na Pobrežju, kjer je bil na slovesni način odkrit spomenik rajnemu mladinci Juhu in osvoboditelju Maribora dr. Karlu Verstovškemu. Pri odkritju spomenika je govoril o dr. Verstovškovi zaslugah za osvoboditev Maribora dr. Jerovšek, o njegovem delovanju za mladino, orlovstvo in ureditev ter povzdigo slovenskega šolstva profesor dr. Karl Capuder.

Verstovškov spomenik je mojstrsko delo mariborskega kiparja Sojča in predstavlja v ozadju Maribor, nad katerim vzhaja solnce, v ospredju je pa žalujoča deklica z lavorovim vencem v roki in ob strani pa vrba žalujka.

V soboto zvečer je bila po mariborskih ulicah še bakljada z dvema godbama, podoknica ministru Vesenjaku in od pol 9. ure naprej pa pozdravni večer v Götzovi dvorani. Pozdravni večer je bil obiskan od obeh škofov, zastopnikov vojaške in politične oblasti, ministra Vesenjaka, poslancev Jugoslovanskega kluba, vseh različnih duhovniških ter prosvetnih dostojanstvenikov in od kmetijskih fantov. Istočasno kakor pozdravni večer se je vršila v gledališču predstava Finžgarjeve igre »Naša kri«.

Manifestacijski dan v nedeljo.

Pravi manifestacijski dan fantovskih dnevov je bil v nedeljo. Tudi ta dan so začeli fantje s službo božjo in skupnim sv. obhajilom v frančiškanski cerkvi. Po 8. uri so se začeli udeleženci zbirati v Tomšičevem drevoredu za slavnostni spreved po mariborskih glavnih ulicah. Slavnostnega spreveda se je udeležilo 3000 fantov in 400 Orlov v kroju, tri godbe in spreved sta zaključila dva okinčana voza. Pri slavnostnem sprevedu so bile zastopane vse de-

Prve tri je pustil mimo, ko pa je četrti, tisti, ki ga je prvega srečal, nekoliko zapoznel prisopihal pod drevo, je siknila Trzanova leteča zanka, obvisela za trenutek nad črnecem in mu legla krog vratu.

V smrtnem strahu je kričnil črncem. Tovariši so se preplašeni obrnili in videli, kako ga je nevidna moč podrla na tla in počasi vlekla v goste vejevje.

Zakričali so od strahu in groze, niti trenutek se niso obotavljali. Planili so v goščavo in v divjem begu hiteli proti domu —

Trzan pa je skočil z drevesa in oddrgnil zanko svoji žrtvi. Ni hotel umoriti črnca. Le njegovo obleko in njegovo orožje je hotel imeti.

Ročno mu je pobral puščice iz tulja, mu snel blesteče se obroče z zapetja in zanožja in mu slekel — kako veselje! — lično izdelano obleko iz ustrojene antilopine kože.

Kdo ve, kako jo je črncem dobil, pa Trzan se ni menil za to, brž si jo je oblekel in si nadel tudi svetle obroče.

Sedaj končno je bil oblečen kakor so oblečeni ljudje, sedaj je lahko pokazal vsej džungli, da je več nego so živali, da je človek. Skoraj bi si bil želel, da bi se vrnil med Kršakovo čredo, jim pokazal svojo novo pridobitev in vzbudil njihovo zavist.

Črncem se je kmalu vzdramil iz omotice, se pobral in skokoma odbežal za tovariši. Niti ozrl se ni za Trzansom.

Vsa vas je bila po koncu.

Kričaje je pripovedoval oropani črncem, da je srečal neznanu belo bitje v gozdu, prav blizu vasi, da ga je kmalu nato nevidna moč podrla na tla in potegnila v veje. Tovariši so pritrjevali njegovi povesti.

kanije naše škofije. Spreved se je premikal po Aleksandrovi cesti, Gosposki ulici na Glavni trg in od tamkaj na Stolni trg, kjer se je vršilo manifestacijsko zborovanje. Na prostem ob zidu stolne cerkve je bil postavljen oltar, krog katerega so se zbrali spredaj dostojanstveniki, Orli v kroju kot častna straža in nato pa fantovske množice. Pridigoval je prevz. ljubljanski škof dr. Jeglič, maševal pa je mariborski škof dr. Karlin.

Po službi božji je predlagal v imenu pripravljalega odbora prof. Prijatelj to-le enoglasno sprejeto predsedstvo: dr. Leskovar iz Maribora predsednik, podpredsednika pa Podlesnik in Napotnik iz Konjic.

Predsednik dr. Leskovar je pozdravil navzoče od obeh škofov in ministra Vesenjaka ter zastopnikov Jugoslovanskega kluba do Orlov in kmetijskih fantov, ki so prihitali te dni iz vseh dekanij naše škofije v Maribor, in dal besedo poslancu dr. Hohnjecu.

Dr. Hohnjec.

Dana mi je beseda, da sporočim pozdrave Jugoslov. kluba, pozvanega, vestnega, veččega in odločnega zastopnika slovenskega ljudstva in njegovih političnih interesov in zahtev. Nisem došel danes med Vas, da Vam govorim politične besede ter razmotrivam politična vprašanja. Današnji dan ima povse drug značaj.

Naši nasprotniki, to je: nasprotniki našega krščanskega svetovnega naziranja, so mladinskima dnevom — dekliškem pred 14 dnevi in današnjemu mladeniškem — pritisnili žig klerikalizma. S tem so hoteli preplašiti mladino, da ne bi bila šla v Maribor. Toda držeč se stare slovenske prislovice, da je strah na sredi votel, okoli ga pa nič ni, je naša mladina s pomilovalnim posmehom šla mimo tistih, ki so jo hoteli preplašiti s strašilom klerikalizma ter je v ogromnem številu pohitela v Maribor. Ko so bila pred 14 dnevi v Mariboru dekleta, so se nasprotniki tolažili s tem: »Pa došle so terciarke in bogomolke.« Tako psovaje vrlim krščanskim dekletom ni nič škodilo, našim liberalnim in svobodomiselnim nasprotnikom pa ni nič koristilo. A danes, ko je prišlo na tisoče slovenskih mladeničev in -mladih mož? Ali se bodo tudi danes naši protivniki tolažili s pogrdno terciarstva in bogomolstva? Ako jim ta tolažba zadostuje, jim to od srca privoščimo. Nekaj tolažbe mora imeti tudi liberalec in svobodomislec.

Ako bi naši protivniki bili pametni, bi morali uvideti, da sami sebi škodijo, ako take prireditve krščanske misli med Slovenci, kakoršne so bili lanski katoliški shod v Ljubljani in letošnja mladinska dneva v Mariboru, označujejo kot manifestacije klerikalizma med slovenskim ljudstvom. Ako je klerikalizem zavzel tako široke kroge med narodom, da si je do malaj osvojil vse ljudstvo, kako bi se mogel biti kak pameten človek med Slovenci, ki bi ne bil klerikalec? Naše ljudstvo bo skrbelo za to, da bodo našim protivnikom i najmanjša skrivališča kmalu postala prevelika. Danes, ko stoji zemlja v največji bližini planeta Mar- ta, bi bilo svetovati našim proti-klerikalnim bojevnikom, da si oskrbijo najboljše daljnogledne ter z njimi skrbno pregledajo vsa prostorišča na Martu. Morda najdejo tam bolj ugoden teren za protiklerikalno propagando, kakor ga nudi slovenska zemlja. Toliko naj zadostuje, da trapasto in smešno plašenje s klerikalizmom zavrnemo z bičem ironije in sarkazma.

Današnja mladinska prireditve je kakor ona pred 14 dnevi prosvetnega značaja. Njen namen je dati narodu skrbno vzgojeno, izobraženo in značajno mladino.

Kaj pomeni taka mladina za narod? Včeraj popoldne sem po svoji navadi imel v rokah Slomškove spise. V

Strah je obhajal črnec. Kričali so in begali po vasi, pa se spet v plahem molku stiskali v goste gruče ter se boječe ozirali proti džungli, kot bi pričakovali, da se bo zdaj pa zdaj prikazalo na robu gozda neznanu, strahotno bitje.

Mbonga pa, poglavar svojega rodu, je molčal in zamišljeno kimal.

Čudne reči je doživljal njegov rod, odkar so stanovali v džungli —

Neznano bitje je obiskovalo vas, jemalo puščice, obleko, orožje, ogrožalo življenje njegovih podanikov — Nihče se ni videl tega bitja, nevidno je bilo. Le črncem Gondoko ga je danes videl in življenje bi bil skoraj pustil.

Ze pri prvem obisku neznanega bitja je slutil Mbonga, da je zliduh džungle prišel nad nje. Gondokovi in njegovih tovarišev doživljaji pa so mu njegove slutnje potrdili —

V džungli je imel svoj dom zli duh, kralj in gospodar pragozda. Nihče ga ne sme videti, kdor ga zagleda, mora plačati z življenjem svojo neprevidnost.

In Mbonga se je naselil s svojim rodom v džungli, pa ni prosil dovoljenja duha džungle —

Darovati mu bodo morali, potolažiti ga —

Mbonga je pokimal svojim mislim, zbral starešine ljudstva v posvet in ukrenil, da se mora odslej vsak večer položiti sveženj puščic pod veliko drevo, ki s svojimi vejami sega čez vaški plot, in lonec prosenega močnika. —

In tako se je zgodilo, da je Trzan od tistega dne naprej redno dobival puščice, ki jih je potreboval za lov, in tudi tečno, toplo hrano. Česar pa je še sicer po-

njegovi prelepi knjižici za mladeniče, ki nosi naslov: »Življenja srečen pot«, sem čital te-le besede: »Skrbno vzgojeni mladeniči so največja sreča in veselje svojega kraja, slabo podučeni in razvajeni pa živa nesreča in sramota. Zategadelj ni hujših sovražnikov domače dežele, kakor s zanikarni starši in malopridni učenci.«

Velepomenljive besede velikega buditelja in vzgojitelja slovenskega ljudstva Mladinska vzgoja je odločilne važnosti ne samo za mlado in starše, marveč tudi za domači kraj, za celo deželo in ves narod. Od nje je odvisna sreča in čast dežele in naroda. Slomšek je zadel pravo, ko je izjavil, da ni hujših nasprotnikov domače dežele, kakor so zanikarni starši in malopridni učenci. ... koliko jih je tudi med našim narodom, ki vzgojo s otrok in mladine dajo v roke takšnim malopridnim učencem!

Med globokoumnimi basnimi in pripovedkami znane grškega pisatelja Ezopa se nahaja tudi ta-le pripovedka: »V nekem grškem mestu je živel čevljar. Ta mož svojemu stanu ni delal posebne časti. Bil je lahkomišeln ter se ni dosti brigal za pravilno izvrševanje svoje obrti. Izdeloval je čevlje, ki niso ugajali, ker so bili ali preveliki ali premali. Ker so ljudje začeli izostajati ter niso več hoteli naročevati pri njem čevljev, si je čevljar izmislil ter je odločil: Postal bom zdravnik. Ker je imel jezik namazan s sladkimi besedami, jih je dosti premotil, da so ga poslušali in njegovim nasvetom verovali. Zlasti se je ponašal s tem: Jaz znam za vsak strup najti najboljši protistrup, ki nemudoma in sigurno učinkuje. Ko je kralj dotičnega mesta doznal za tega čevljarja in njegovo počenjanje, ga je pozval k sebi ter mu rekel: Tukaj na mizi je čaša z najmočnejšim strupom. Ako ti v resnici znaš sestaviti najjačji in sigurno učinkujoči protistrup, stori takoj. Potem izpij strup in svoj protistrup, saj ti ne more ničesar škodovati! Čevljar pade prestrašen na kolena ter prosil milosti, rekoč: »Nisem zdravnik, ne znam sestaviti protistrupa. Varal sem ljudi, izrabljuječ njihovo dobrodušnost.« Kralj mu naloži zaslužen kaznen. Potem pozove k sebi zastopnike meščanov ter jim očita: »Kako nes pametni ljudje ste vil Temu čevljarju niste zaupali svojih nog, da vam napravijo dobre čevlje. Zaupali pa ste mu kot zdravniku svoje zdravje in življenje.«

Koliko je takih, ki gotovim ljudem osebno ne zaupajo ter jim nikdar ne bi izročili zastopstva svojih gospodarskih koristi in pravnih zadev. Zaupajo pa njim, da jim hranijo duha z nekrščanskimi časniki ter da njihovo dečo vzgajajo in zastrupljajo v protikrščanskih društvih. Noge jim ne bi izročili, da jim napravijo čevlje, izročajo pa jim ne samo svojega duha in usodo svojega življenja, marveč tudi najdragocenejše, kar imajo: duha in srce svoje dece. Ali niso vredni večje obsodbe kakor oni lahkoverni meščani grškega mesta v Ezopovi pripovedki?!

Ni treba podrobneje omenjati, kateri so nekrščanski časniki med nami in nekrščanska društva. Da jih poznate ter se jih skrbno izogibate, ste dokazali s tem, da ste se udeležili impozantne naše današnje mladinske prireditve. Živela naša krščanska in slovenska mladinska organizacija! Živela v naši in po naši vrli slovenski mladini naša domovina!

Drugi govornik minister Vesenjaka

je navdušeno pozdravljan opravičil odsotnost dr. Korošca, ki je pri zborovalcih s srcem, a so ga vladne dolžnosti klicale drugam. Minister Vesenjaka je obrazložil vzore mladeniča in moza. Bistvo vzor mladeniča je krščanstvo v dejanju. Iz dejansko krščanskega mladeniča si ometamo vzor

treboval, pa si je sam vzel ob ugodni priliki, pa vsikdar tako da ga nihče ni opazil in da ni naredil škode Mbongovemu rodu.

Mirno in zložno so potekali njegovi dnevi.

Večinoma jih je prebil v koči očetovi pri knjigah. Pa tudi na lov je hodil. Kadar pa mu je zmajkalo puščic in si je zaželel prosenega močnika za izpremembo, se je zavihtel v veje in pohitel v naselbino črncev v goste.

Kršakovega rodu se je izogibal. Zavedal se je, da je človek in živeti je hotel kakor ljudje živijo.

Imel je obleko, stanoval je v »hiši«, umival se je in kopal, negoval svoje lepe temne lase, prav kakor je bral da delajo to tudi ljudje, in — celo bril se je.

Da, bril se je!

Dvajset let je štel in na licu so se mu prikazali sledovi brk in brade.

To mu ni ugajalo —

Njegovi nekdanji tovariši iz Kršakovega rodu so imeli dlako na licu — ljudje pa, ki jih je videl na slikah, so imeli vsi gladka lica — ne smemo namreč pozabiti, da je bral Trzan le angleške knjige in da se Angleži skrbno brijejo —

Trzan se je zbal, da ne bi kje postal podoben gorilam. Tega ni hotel. V vsem je hotel biti podoben ljudem —

Ostro si je nabrusil nož in z uporno vztrajnostjo si je ostrgal in si izpikal vsako dlako, ki jo je otipal na bradi ali pa pod nosom. Bolelo ga je, pa človek je hotel biti —

Tako je živel Claytonov sin v džungli, lovec v pragozdu.

(Dalje prihodnjič).